

A. Ο συγγραφέας προσπαθεί να ορίσει την έννοια του διανοούμενου. Διανοούμενος, λοιπόν, είναι αυτός που αντιμετωπίζει τα πράγματα της ζωής διαφορετικά, υπό άλλο πρίσμα απ' ότι οι πολλοί και περνά τα πάντα από κριτικό έλεγχο. Δεν είναι απομονωμένος από τη ζωή και τον κόσμο και δεν βλέπει τα πράγματα μόνον θεωρητικά. Αντίθετα, αναμετράται με την πραγματικότητα, δεν έρχεται σε ρήξη με αυτήν, γιατί στοχάζεται υπεύθυνα και ελεύθερα. Με άλλα λόγια ο διανοούμενος συμμετέχει στα δρώμενα του παρόντος, αλλά η στάση του έχει διαχρονικότητα.

B1. Ο σημερινός άνθρωπος έχει αποδεχθεί την εξειδίκευση, η οποία συνέβαλε στην αύξηση των υλικών και καταναλωτικών αγαθών. Έτσι, ο σημερινός άνθρωπος είναι δέσμιος μιας καταναλωτικής μανίας, στην οποία νομίζει ότι βρίσκει και την ευτυχία και το νόημα της ζωής του. Ο σημερινός άνθρωπος αλλοτριώθηκε, έχασε την πνευματικότητά του και μέσα από την υλιστική αντίληψη για τη ζωή κατακερματίστηκε, έχασε την οντότητά του ως ον με διττά χαρακτηριστικά, δηλαδή της ύλης και του πνεύματος.

B2. Παράγραφος 2: Διασαφήνιση του όρου διανοούμενος

Παράγραφος 3: Ο διανοούμενος και η στάση του στην παθητικότητα

Παράγραφος 4: Η απόσταση ως προϋπόθεση κριτικής

Παράγραφος 5: Ο στόχος του διανοούμενου

Παράγραφος 6: Ο υπεύθυνος σκεπτικισμός του διανοούμενου.

B3. περισυλλογή: στοχασμός

συμβιβάζεται: συμφιλιώνεται

αοριστία: ασάφεια

διαμαρτυρία: αντίδραση

ενδιαφέρει: απασχολεί

διάνοια: σκέψη

B4. ψυχαγωγία: διαπαιδαγώγηση, ψυχολογία

τεχνοτροπίες: έντεχνος, μετατροπή

B5. όμως: αντίθεση

ή: διάζευξη

γιατί: αιτιολόγηση

αλλά: αντίθεση

με άλλα λόγια: διευκρίνιση ή επεξήγηση

Γ. Σας δίνεται η ευκαιρία, με αφορμή μια πολιτιστική εκδήλωση του σχολείου σας, να συναντήσετε έναν διανοούμενο. Ποιες σκέψεις σας θα του εκθέτατε σχετικά με το πώς πρέπει να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν σήμερα τη νεολαία; (Να καταγράψετε τις σκέψεις σας αυτές σ' ένα δοκίμιο πειθούς 500-600 λέξεων, το οποίο θα του επιδώσετε κατά τη συνάντησή σας).

Πρόλογος

Ορισμός του διανοούμενου ή του πνευματικού ανθρώπου.

Με τον όρο πνευματικοί άνθρωποι αποδίδεται συνήθως ο ξένος όρος *intelligentsia*. Με τον όρο αυτό εννοούμε τον θεματοφύλακα της παράδοσης, τον άνθρωπο που στοχάζεται δημιουργικά και κριτικά γύρω από τα προβλήματα της κοινωνίας, εκείνον που είναι προσανατολισμένος σε σκοπούς πέρα από τα ατομικά του συμφέροντα. Με τον όρο αυτό μπορεί να εννοούμε απλώς και τον κριτικά σκεπτόμενο άνθρωπο.

Γενική διαπίστωση.

Σημαντική προϋπόθεση για την προαγωγή του ανθρώπινου γένους είναι μια πνευματική ζωή έντονη και παραγωγική. Για να έχουμε όμως αξιόλογη πνευματική κίνηση, πρέπει να υπάρχουν πνευματικοί άνθρωποι. Πνευματικά καλλιεργημένος είναι ο άνθρωπος που συνδυάζει την επιστημονική κατάρτιση με την ηθικοπνευματική καλλιέργεια. Η επιστημονική κατάρτιση δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση, για να είναι κάποιος πνευματικά μορφωμένος.

Ιστορική αναδρομή για τον ρόλο των διανοούμενων ανά εποχές με έμφαση στην αρχαία Αθήνα των κλασικών χρόνων.

Κύριο Θέμα

[1] Τα προβλήματα των νέων

Επαγγελματικός προσανατολισμός και αγωνία για την επαγγελματική τους αποκατάσταση

Ανάγκη για παιδεία που να παρέχει ουσιαστικά εφόδια για τη ζωή τους.

Έλλειψη ανθρωπιστικού προσανατολισμού.

Ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο.

Ανάγκη για αξίες και ιδανικά προσαρμοσμένα στην αλληλεγγύη των ανθρώπων.

Προστασία από μια κοινωνία που αλλοτριώνει και εξυπηρετεί το κέρδος και την εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο κ.λπ.

[2] Τι μπορούν να προσφέρουν οι διανοούμενοι

- Την πολύπλευρη μόρφωση.
- Την κριτική τους ικανότητα.
- Να αφυπνίσουν και να διαμορφώσουν συνειδήσεις.
- Να δώσουν πρότυπα και να κατευθύνουν τη μάζα.
- Να προσφέρουν την πείρα τους.

Οι πνευματικοί άνθρωποι με τα προσόντα, που διαθέτουν, αποτελούν πολύτιμο κεφάλαιο για τις κοινωνίες, μέσα στις οποίες ζουν.

Αν όμως οι ικανότητες αυτές δεν χρησιμοποιηθούν για το κοινό καλό, αυτές καταντούν άσκοπες και ίσως επικίνδυνες. Γι' αυτό και επιβάλλεται ο πνευματικός άνθρωπος να βρίσκεται σε επαφή με τους συνανθρώπους του, να γνωρίζει σε βάθος τα κοινωνικά προβλήματα και να είναι σε θέση να μεταδίδει αντικειμενικές απόψεις επάνω σ' αυτά.

Όταν ο πνευματικός άνθρωπος λειτουργεί προς το καλό του συνόλου, έχουμε τα ακόλουθα

αποτελέσματα:

- Συμβάλλει στη δημιουργία πνευματικής υποδομής του λαού.
- Βελτιώνεται η εργασία, προγραμματίζεται η παραγωγή, εφαρμόζονται νέες μέθοδοι και επιτυγχάνεται οικονομική ανάπτυξη.
- Καλλιεργείται και αναπτύσσεται η λογική, η κριτική σκέψη, η επιστημονική έρευνα και η καλλιτεχνική δημιουργία.
- Προστατεύονται και κατοχυρώνονται τα ιδανικά της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Επίλογος

Συμπέρασμα ή έκκληση για δραστηριοποίηση των πνευματικών ανθρώπων.

Οι πνευματικοί άνθρωποι μπορούν κατεξοχήν να βοηθήσουν στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, αρκεί να διαθέτουν μια «ζωντανή» προσωπικότητα και να αισθάνονται υπεύθυνοι, κατά μεγάλο μέρος, για την τύχη του συνόλου.